

Vlaams
Parlement

vergadering **C89 – ECO13**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 17 januari 2013

INHOUD

- Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de ontwikkeling van de bedrijfzone Meise-Westrode door Haviland
- 492 (2012-2013) 3
- Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het bevorderen van het vrouwelijk ondernemerschap
- 504 (2012-2013)
- Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over Ondernemers in Zich(t)
- 552 (2012-2013) 5
- Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het verwerven van de terreinen en de reconversie van Opel Antwerpen
- 513 (2012-2013) 15

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de ontwikkeling van de bedrijvenzone Meise-Westrode door Haviland - 492 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, minister-president, het gaat over een heel lang aanslepend dossier met toch wel een plotse wending. Op 19 november 2012 werd de provinciale ontwikkelingsmaatschappij (POM) Vlaams-Brabant per brief in kennis gesteld van het feit dat de raad van bestuur van Haviland afstand wenste te doen van de ontwikkeling van de bedrijvenzone Meise-Westrode en bijgevolg de overeenkomst met de POM opzegde.

Haviland wilde de aanpak in het dossier Meise-Westrode wijzigen. De gewijzigde aanpak betrof het verlenen van een recht van opstal aan een private partner, waardoor die een zakelijk recht verkrijgt op de bedrijvenzone. Na een beperkte tijd zou de opstalhouder aan een vooraf afgesproken prijs ook de gronden moeten kopen en dus de volledige eigendom verwerven. Als gevolg van de beslissing om afstand te doen van de bedrijvenzone Meise-Westrode, wenste Haviland een einde te stellen aan de projectovereenkomst tussen de POM en Haviland voor deze bedrijvenzone. De POM betreurt de wijze waarop Haviland deze beslissing heeft getroffen.

Twee weken voor de brief van de raad van bestuur van Haviland had de Vlaamse Regering nochtans een mededeling geagendeerd over de verdere aanpak van het bedrijventerrein. Daarin stond te lezen dat een snelle en goede realisatie van dit project een open en goed onderbouwde communicatie, participatie en inspraak veronderstelt.

Zoals ik al zei, is het een lang aanslepend dossier. Sinds 2004 neemt de Vlaamse Regering in samenwerking met de provincie allerlei maatregelen om het regionaal bedrijventerrein te Meise te ontwikkelen. Deze ontwikkeling past binnen het Strategisch Actieplan voor de Reconversie en Tewerkstelling in de Luchthavenregio (START). Een snelle ontwikkeling van het bedrijventerrein te Meise is zeer verantwoord en komt tegemoet aan de acute vraag naar bijkomende werkgelegenheid in de omgeving van de luchthaven en vestigingsmogelijkheden voor bedrijven binnen de provincie Vlaams-Brabant. De directie van de POM Vlaams-Brabant heeft terecht een aantal bedenkingen geformuleerd over de verrassende beslissing door Haviland.

Minister-president, in welke mate kunnen met het verlenen van een recht van opstal aan een privéontwikkelaar, gevolgd door een verkoop van de gronden, de verschillende randvoorwaarden van de mededeling aan de Vlaamse Regering van 11 mei 2012 afgedwongen worden? Ik denk aan het soort bedrijfsactiviteiten die kunnen of mogen worden aangetrokken, de randvoorwaarden inzake milieumilderende maatregelen en de mobiliteitselementen zoals de aantakking op een wisselcomplex aan de A12? Gelden met andere woorden nog uw visie, de uitgangspunten en de voorwaarden zoals vermeld in de beslissing van 3 december 2004 van de Vlaamse Regering, namelijk het opmaken van de stedenbouwkundige en technische plannen, de juridische begeleiding, het participatie- en communicatieproces enzovoort? Kan Haviland gronden aan een privépartij verkopen zonder erbij betrokken te blijven, aangezien die gronden destijds door onteigening verworven zijn? Welke stappen zal de Vlaamse Regering ondernemen voor de ontwikkeling van de bedrijvenzone Meise-Westrode?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, mevrouw De Vroe, collega's, de Vlaamse overheid werd nog niet formeel in kennis gesteld van de opzegging van de

projectovereenkomst tussen de POM Vlaams-Brabant en Haviland. Ik heb ook begrepen dat op 6 februari een overleg werd gepland tussen het Agentschap Ondernemen en de POM waarop onder andere de bespreking van deze zone is geagendeerd. Ik hoop na 6 februari meer duidelijkheid te krijgen, omdat de projectovereenkomst uiteraard een belangrijk element is in dit dossier. Haviland is de eigenaar van de gronden en de POM Vlaams-Brabant zou instaan voor de projectorganisatie.

De uitgangspunten van de ontwikkeling van het bedrijventerrein Meise-Westrode zoals geformuleerd door de Vlaamse Regering op 3 december 2004, en bevestigd in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 11 mei 2012, blijven alleszins dezelfde. Wij hopen dat dit voor de andere partijen ook het geval is, maar daarover moet dat overleg van 6 februari duidelijkheid verschaffen. Het spreekt immers voor zich dat het opleggen van randvoorwaarden voor het industriegebied waar geen ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) wordt opgemaakt, anders is wanneer er geen uitgifteplan aanwezig is. Het is echter te vroeg en bovendien niet opportuun om hier nu reeds conclusies uit te trekken. Ik kijk uit naar dat overleg van 6 februari.

Voor het gedeelte dat in het gewestplan als reservegebied voor industriële uitbreiding is ingekleurd, zal het Vlaamse Gewest een RUP opmaken en de relevante randvoorwaarden hierin opnemen. Ten slotte heeft de Vlaamse overheid nog de mogelijkheid om bij eventuele subsidiëring van de aanleg nog randvoorwaarden op te leggen of af te dwingen. Ten opzichte van de situatie ten tijde van de beslissing van 3 december 2004 is het wel zo dat nu noodgedwongen een gefaseerde ontwikkeling zal gebeuren.

Conform de mededeling van 11 mei 2012 neemt de POM Vlaams-Brabant de projectorganisatie van het voorgestelde ontwikkelingstraject op zich en wordt er een stuurgroep opgericht die deze projectorganisatie mee begeleidt. Deze stuurgroep is nog niet samengekomen. Voor de eerste vergadering zou de POM Vlaams-Brabant het initiatief nemen tot uitnodiging.

Op uw derde vraag is het antwoord dat het in principe kan. De onteigeningsmachtiging is op 18 september 1978 per KB verleend op basis van de wet van 30 december 1970 betreffende economische expansie en de wet van 26 juli 1962 betreffende rechtspleging bij dringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte. In artikel 30 van de wet van 1970 staat: "Het recht van wederafstand voorzien bij artikel 23 van de wet van 17 april 1835 kan niet worden ingeroepen voor de bij dit artikel behorende onteigening." Het is dus mogelijk een privépartij te engageren zonder de gronden eerst aan te bieden aan de oorspronkelijke onteigenden. Uiteraard dient de doelstelling van de onteigening wel te worden gerespecteerd en is er in dat geval de voorwaarde dat desbetreffende gronden moeten worden gebruikt om het initiële oogmerk van de onteigening te realiseren.

Ik kom tot het antwoord op uw vierde vraag. De realisatie van het bedrijventerrein Meise-Westrode werd opgestart binnen START, u hebt ernaar verwezen. U kent ook de voorgeschiedenis. In een mededeling van 11 mei 2012 werd een en ander verduidelijkt. Wat betreft de ontsluiting, werden de MER-procedures opgestart door het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) Vlaams-Brabant. Wat betreft het bedrijventerrein wordt een gewestelijke RUP opgestart voor het reservegebied. Volgens mijn informatie wordt hiermee gewacht op de eerste stuurgroep waarover ik daarjuist gesproken heb. Ik heb het Agentschap Ondernemen (AO) alvast gevraagd om voor te stellen dat het instaat voor de opmaak van de plan-MER, gelet op zijn ervaring hiermee.

Voorzitter, mevrouw De Vroe, ik denk dat u nu nog meer informatie hebt. Op 6 februari is er een niet-onbelangrijk overleg. Nadien zullen we met kennis van zaken bekijken welke bijkomende stappen we zullen zetten.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister-president, ik dank u voor het antwoord. Ik heb deze vraag hier gesteld omdat ik bezorgd ben dat er door deze plotse wending nog meer uitstel zal worden gegeven aan de realisatie van het bedrijventerrein. Ik zal uiteraard samen met u het resultaat van de stuurgroep afwachten. En ik zal u in de toekomst waarschijnlijk met nog meer vragen bestoken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het bevorderen van het vrouwelijk ondernemerschap - 504 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over Ondernemers in Zich(t) - 552 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, minister-president, collega's, u weet dat ik deze vraag een tijd geleden al heb willen stellen. Ik heb die toen opnieuw moeten intrekken omdat het nog te vroeg was. Vandaag is het moment ervoor gekomen, we zijn immers al over de helft van onze legislatuur.

Het belang van ondernemersactiviteiten voor onze economie en welvaart is duidelijk. Het is daarom belangrijk dat geen enkele groep van de beroepsbevolking wordt achtergelaten. We moeten het pad effenen om iedereen te stimuleren om voor het ondernemerschap te gaan.

De helft van de beroepsbevolking in Vlaanderen wordt niet ten volle benut in haar capaciteiten tot ondernemerschap. Het aantal vrouwelijke ondernemers in Vlaanderen is, net zoals in veel andere regio's van de wereld, laag in absolute termen, maar het is ook laag ten overstaan van het aantal mannelijke ondernemers, en dit ondanks de sterke groei van het aantal vrouwelijke starters de voorbije jaren, zoals aangegeven in de UNIZO-Startersatlas (Unie van Zelfstandige Ondernemers) van 2011. Bovendien is de kwestie van vrouwelijk ondernemerschap voor welvaartscreatie en tewerkstelling in economisch moeilijkere tijden nog urgenter. Dat vrouwelijk ondernemerschap extra potentieel bezit voor de economie van morgen, moge duidelijk zijn.

Volgens cijfers geciteerd in De Tijd van enkele maanden geleden, is slechts een derde van het totale aantal ondernemers in Vlaanderen vrouwelijk. Bovendien stijgt het aantal vrouwelijke starters jaarlijks, maar ze geven er sneller dan mannen de brui aan. 40 procent van de vrouwelijke starters stopt na vijf jaar, terwijl dat bij mannen over 30 procent gaat – ook een hoog percentage trouwens. Bovendien is slechts 4 procent van de vrouwen van plan om binnen de drie jaar een onderneming op te starten, dat percentage is dubbel zo laag als bij mannen.

Een van de doelstellingen van Vlaanderen in Actie (ViA) en Pact 2020 is om in te zetten op het bevorderen van algemeen en doelgroepspecifiek ondernemerschap. Volgens u vormt het vergroten van het aandeel vrouwelijke ondernemers hierbinnen: “een van de belangrijkste uitdagingen van het ondernemersbeleid in Vlaanderen”. Dat is een citaat van u uit De Tijd van 6 april 2012. U wilt het aandeel optrekken van 35 procent vandaag naar 50 procent in 2020, een ambitieuze doelstelling die ik absoluut met u deel. Ik wil samen met mevrouw Fournier en andere collega's alles inzetten op het bereiken van deze doelstelling.

Er zijn een aantal acties op touw gezet via het Actieplan Ondernemen om vrouwen te stimuleren. Zo is er ‘Crème de la Crème’, een fictiereeks op tv. Ik denk dat die ondertussen al werd uitgezonden, maar daar ik nooit naar de televisie kijk, weet ik het niet. Misschien hebben collega’s de reeks gezien, die toch op 500.000 euro Vlaamse subsidies kon rekenen. Er is ook het project ‘Ondernemers in Zich(t)’ van mabizz, een platform voor vrouwelijk ondernemerschap van Markant, dat ook wordt ondersteund door de Vlaamse Regering. Als men tot een aandeel van 50 procent wil komen, zullen er nog wat stevigere beleidsimpulsen nodig zijn dan een reeks op tv.

Het programma was misschien zeer succesvol, toch tonen verschillende indicatoren aan dat vrouwelijk ondernemen nog relatief zwak scoort. Dat werd al benadrukt in de resolutie betreffende het bevorderen van vrouwelijk ondernemerschap van 21 december 2011, die ik samen met verschillende collega’s heb ingediend. In deze resolutie werd opgeroepen om bijkomende inspanningen te leveren en vooral oog te hebben voor een transversale aanpak door alle beleidsdomeinen heen. Ik dacht dat het tijd werd om eens te luisteren wat er van die resolutie is geworden.

Minister-president, kunt u een overzicht geven van alle initiatieven die de Vlaamse Regering heeft genomen om specifiek het vrouwelijk ondernemerschap te stimuleren en te ondersteunen? In het Actieplan Ondernemen wordt vermeld dat er per doelgroep aandacht zal worden besteed aan de specifieke knelpunten. Ook in de aangehaalde resolutie hebben we u dat gevraagd, om de knelpunten en hinderpalen te inventariseren, die deelname van vrouwelijke ondernemers binnen de bestaande maatregelen ontmoedigen of verlagen. Hebt u die inventarisering of oplijsting al? Of bent u al begonnen aan het wegwerken van deze knelpunten en hinderpalen voor vrouwelijk ondernemerschap?

Heeft de Vlaamse Regering oog gekregen voor een transversale aanpak doorheen alle beleidsdomeinen met betrekking tot het bevorderen van vrouwelijk ondernemerschap, zoals daartoe opgeroepen in de aangehaalde resolutie? Zo ja, kunt u al aangeven waar precies in het beleid aandacht werd besteed aan deze transversale aanpak? Ik heb dat niet direct gevonden.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voorzitter, minister-president, dames en heren, u weet dat het vrouwelijk ondernemerschap me na aan het hart ligt. Ik ben in een ver verleden zelf ondernemer geweest, ik had een kleine boetiek. Mijn vraag gaat niet over het geheel van vrouwelijk ondernemerschap, maar over één bepaald project.

De Vlaamse groei stagneert. De recente cijfers over de stijging van het aantal faillissementen, voornamelijk in de exportgeoriënteerde sectoren, zijn allesbehalve rooskleuring. Met de maand november erbij staat de teller op 4956 gefailleerden, waardoor we bijna zeker kunnen stellen dat de psychologische kaap van de 5000 Vlaamse failliete bedrijven zal worden gehaald. Los van de weerslag op het consumentenvertrouwen zijn zulke cijfers enorm nefast voor het ondernemersvertrouwen, net nu Vlaanderen meer dan ooit op zijn ondernemerszin en -potentieel zou moeten rekenen.

U hebt al vaak gesteld dat een van de belangrijkste uitdagingen van het ondernemerschapsbeleid in Vlaanderen het aanspreken en aansporen is van het – alsnog – te weinig ontgonnen gebied van het vrouwelijk ondernemerschap. Het argument dat door een lagere werkzaamheidsgraad en het meer deeltijds werken van vrouwen de ‘voorraad’ vrouwelijke ondernemers kleiner is, snijdt wellicht hout maar mag de Vlaamse Regering, en u in het bijzonder, er niet van weerhouden om, precies in moeilijke tijden, de nodige inspanningen te leveren om het vrouwelijke ondernemersgen actief aan te spreken.

Een van de acties uit het Actieplan Ondernemerschap 2011 in deze optiek is ‘Ondernemer in Zich(t)’. De actie heeft als doel het latent aanwezige ondernemerschap bij vrouwen op te sporen en zo mogelijk te verhogen en kwalitatief nieuw vrouwelijk ondernemerschap te stimuleren. Het project werd opgestart op 1 juli 2011 en heeft een looptijd van drie jaar.

Met de organisatie en de uitreiking van de ‘Women Award’ in maart en de eerste inspiratiecafés heeft Markant hier, gedurende het eerste loopjaar van het project, naar ik verneem, al heel wat ondernemende vrouwen kunnen bereiken.

Er komen tussentijdse evaluaties, minister-president. Hoe is de actie ‘Ondernemer in Zich(t)’ gedurende haar eerste werkjaar geëvolueerd? Wat zijn de resultaten die Markant kan voorleggen, specifiek ook wat betreft de vervolgotrajecten?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Ik vind het nuttig om aan te sluiten bij de vraag van mevrouw Turan. Het zijn goede vragen, mevrouw Turan.

Ik wil nog eens informeren naar de operatie quick wins bij vrouwelijke ondernemers. U hebt heel wat gesprekken gevoerd met vrouwelijke ondernemers om na te gaan welke quick wins kunnen worden uitgevoerd op dat vlak. Dat was nuttig. Er zaten heel wat goede vragen en voorstellen bij, toch bij degene die ik gehoord heb. Er valt op korte termijn wel wat mee te doen, met een aantal van die vragen. Hoe staat het met het project quick wins voor vrouwelijke ondernemers? Wat kan daar op korte termijn uitkomen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister-president, niet alleen als minister van Economie maar ook als minister-president kunt u stevig aan de kar trekken om een aantal zaken onder de aandacht te brengen. Ik onderschrijf volledig de vraagstelling van mevrouw Turan.

Ik zou bijkomend uw aandacht willen vragen voor mogelijke flankerende maatregelen. In Scandinavië is de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt veel beter, er zijn meer vrouwelijke ondernemers, vrouwen geraken er makkelijker aan de top van een bedrijf en zetelen vaker in raden van bestuur. Dat ligt aan een andere mentaliteit maar zeker ook aan het flankerende beleid inzake kinderopvang, samenwerking onderwijs-kinderopvang, naschoolse kinderopvang enzovoort.

Zulke zaken moet de Vlaamse Regering onder ogen zien. Ze voert een gelijkekansenbeleid, maar ik heb met betrekking tot vrouwelijk ondernemerschap verschillende maanden discussie gevoerd met minister Smet, en hij gaat niet op mijn vragen in om het vrouwelijk ondernemerschap specifiek te stimuleren. Nota bene vanuit Onderwijs heeft hij toch sterke hefboomen. Ten eerste kan het ondernemerschap in het algemeen worden gestimuleerd door in het onderwijs aandacht te hebben via een eindterm ondernemen voor wat leerlingen op alle verschillende niveaus al zouden kunnen leren wanneer ze aan een minionderneming werken, wanneer ze contacten hebben via stages en projecten met bedrijven. Daar liggen mogelijkheden die verder kunnen worden onderzocht en uitgewerkt.

Wat de fictiereeks betreft, dat is allemaal mooi, maar als de clichés daar ook weer aan bod komen, dan weet ik niet of dat zo'n duurzaam effect heeft.

Minister-president Kris Peeters: Welke clichés?

Mevrouw Ann Brusseel: In de fictiereeks ‘Crème de la crème’ wordt de negatieve impact van een job als ondernemer evenzeer in de verf gezet als wat het boeiende eraan zou kunnen zijn. Dat is het risico wanneer men met fictiereeksen bepaalde zaken moet promoten. Men kan daar voorstander zijn, ik loop daar niet enorm warm voor. Ik heb graag concrete maatregelen waarvan mensen het voordeel inzien. Iedereen is verstandig genoeg om het voordeel te zien van een bepaalde loopbaan. Ik zou op andere maatregelen mikken.

Minister-president, u hebt in een antwoord op een vraag van mevrouw Peeters in april 2012 gezegd dat er een bijkomende beleidsimpuls zou worden genomen als blijkt dat de maatregelen die u tot hiertoe nam, ontoereikend zouden zijn.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik voel me moreel verplicht om als man het vrouwelijk ondernemerschap te ondersteunen. We willen het algemeen ondernemerschap in Vlaanderen opkrikken. Vrouwen zijn één doelgroep die we daarvoor moeten aanspreken, om hen aan te zetten tot ondernemerschap, en ook allochtonen.

Ik wil het even hebben over die clichés. Natuurlijk moeten we het hier rationeel bekijken. Die fictiereeks is een heel andere benadering dan pure beleidsmaatregelen die een overheid normaal neemt. Als je niet zozeer bepaalde rationele maatregelen wilt nemen, maar vooral een mentaliteit wilt wijzigen, dan moet je die mensen ook op het terrein aanspreken op de manier waarop je hen het best kunt aanspreken. Dan is zo'n fictiereeks wel heel belangrijk. Ik heb ze niet gezien, dus de clichés waarover u spreekt, mevrouw Brussel, zijn me niet helemaal duidelijk.

Je moet die mensen op de een of andere manier aanzetten, zodat het voor hen aantrekkelijk wordt. De mentaliteit omgooien is heel moeilijk. Dan kan zo'n fictiereeks wel degelijk bijdragen. De laatste tijd zijn er trouwens veel goede voorbeelden. Door al die kookprogramma's op tv wil iedereen plots gaan koken. Wie thuis kinderen heeft, merkt dat goed genoeg. Blijkbaar zijn het nu de bakkers. Dat spreekt dus aan en daarom is dat een goede manier om die mentaliteit om te gooien.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Wat het vrouwelijk ondernemerschap betreft, moeten we natuurlijk het ondernemerschap in al zijn aspecten promoten. Er is nog veel potentieel bij de vrouwen. Naast andere doelgroepen, zijn de vrouwen een specifieke doelgroep die de nodige aandacht kan en moet krijgen.

Als we in onze samenleving eenvoudig gesteld een 50/50-verhouding hebben tussen mannen en vrouwen, dan moeten we de deelname van de vrouwen aan het ondernemerschap nog sterk opkrikken om tot evenwichtiger percentages te komen. Een van de doelstellingen van het Pact 2020, dat in Vlaanderen in Actie is opgenomen, is dat de ondernemersorganisaties en het brede middenveld zich verbonden hebben om daar hun schouders onder te zetten.

We gaan erop vooruit, lichtjes weliswaar, maar er is vooruitgang. Op basis van de meest recente gegevens van de monitoring van het Pact 2020, ligt het aandeel op 35,3 procent. Dat is een zeer lichte stijging ten opzichte van twee jaar geleden. Daar hebt u gelijk in. Toen was het 34,4 procent.

Het ligt voor de hand dat de transitie naar een evenredig aandeel vrouwelijke ondernemers geleidelijk tot stand zal moeten komen in de komende zeven of acht jaar. Een meer ondernemende samenleving vergt een cultuurverandering waar we bijvoorbeeld ook in het onderwijs hard aan moeten werken. Het is dan ook hoopgevend dat het aandeel starters van het vrouwelijk geslacht – vrouwelijke status lijkt me toch wat sympathieker klinken – is toegenomen.

In 2005 was minder dan 33 procent van de starters een vrouw, in 2011 was dit ruim 38 procent. Ook hier is een verbetering merkbaar. Om systematisch aan deze doelstelling te werken is de uitdaging 'meer en sterkere vrouwelijke ondernemers' dan ook opgenomen in het beleidsdomeinoverschrijdende actieplan ondernemerschap dat de verschillende beleidsacties rond nieuw en sterker ondernemerschap coördineert en monitort. Mevrouw Brussel, de actualisering van het actieplan Ondernemerschap werd op 9 november 2012 aan de Vlaamse Regering meegegeven.

Ik heb de eerste aflevering van 'Crème de la Crème' gezien. Men heeft ook in het verleden zowel fictie als non-fictie gesubsidieerd. Wij zijn dat blijven doen omdat dit een instrument is, zoals de heer Diependaele zegt. Het zou niet verstandig zijn om te denken dat het anders is omdat mevrouw Turan ofwel het zo druk heeft ofwel niet over de nodige infrastructuur beschikt om ernaar te kijken. Er zijn natuurlijk wel clichés in onze samenleving. In

realistische series komen die clichés ook boven. Als er, zeker met betrekking tot de vrouwelijke ondernemer, clichés zijn in het leven, dan is het goed dat ze in zo'n reeks aan bod komen. Zo kunnen de mensen nog eens vaststellen dat dergelijke clichés geen grond hebben. Ik heb de eerste aflevering gezien. De tweede is ook al uitgezonden. In die serie is veel opgenomen. Het is een kwestie van smaak waar u de lat legt, maar de prestaties van de actrices en acteurs zijn naar mijn bescheiden mening toch meer dan behoorlijk.

Mevrouw Turan, de Vlaamse Regering verleent subsidies aan een aantal projecten die in 2013 lopen of nog lopen en die specifiek gericht zijn op de stimulering en ondersteuning van het vrouwelijk ondernemerschap. Het prestartersproject 'Ondernemen in Zich(t)', waarnaar ook mevrouw Fournier verwijst, werd geïnitieerd door Markant in het kader van mabizz, in samenwerking met UNIZO, Zenitor en Syntra Vlaanderen. Met dit project wil men het latent ondernemerschap bij vrouwen verhogen en nieuw kwalitatief vrouwelijk ondernemerschap stimuleren door te focussen op drie aspecten: sensibiliseren, trajectbegeleiding en informeren. Dan zijn er de peterschapsprojecten Plato Ladies van Voka, die zich specifiek tot vrouwelijke ondernemers met groeiambities richten. De ondernemersplanwedstrijd Bizidee is gericht op het brede publiek maar heeft specifieke aandacht voor het bereiken van vrouwelijke deelnemers en persoonlijke coaching op maat van de deelnemers. Ten slotte zijn er de mediaprojecten 'Crème de la Crème', 'Eigen baas' en 'Ondernemer gezocht', die vrouwelijke rolmodellen aan bod laten komen en/of zich zouden richten op het vrouwelijke publiek. 'Crème de la Crème' is gestart op 7 januari, en trouwens met vrij goede kijkcijfers. Vtm noteerde 1.001.624 geïnteresseerden. Spijtig dat mevrouw Turan daar niet toe behoort. Dat is een marktaandeel van 33,5 procent. Er zijn natuurlijk series die nog beter scoren, maar men zegt mij dat dit zeer goed is. Mevrouw Turan, het gaat over twee vrouwen die een ijssalon starten in het mooie Limburg, in het Lommel van Peter Vanvelthoven. Dat is heel, heel mooi. Ik hoop dat u de kans krijgt om dat eens te bekijken. De stereotiepen: dat is het leven, daar ga ik van uit.

Vrouwelijke ondernemers en kandidaat-ondernemers kunnen natuurlijk ook gebruik maken van het aanbod aan maatregelen en projecten die de Vlaamse Regering in het algemeen neemt met het oog op de stimulering en ondersteuning van ondernemerschap in alle levensfasen van het bedrijf, zoals de haalbaarheidstoetsing voor prestarters Go4business, de SIOS-steun (Service Is Our Strength), de kmo-portefeuille, de initiatieven binnen het Masterplan voor overname en opvolging, enzovoort.

Ik kan ook melden dat ik de initiatiefnemers van 'Women on Board', waarnaar ook de voorzitter heeft verwezen, vrij recent op mijn kabinet heb ontvangen. Wij zullen daarvoor met de nodige zorg acties ontwikkelen. De aanwezigheid van meer dames in bestuursfuncties zorgt net voor meer rolmodellen, die inspirerend kunnen werken en zo bijdragen aan de noodzakelijke cultuurverandering. Vandaag is slechts 11 procent van de bestuurders in de grootste beursgenoteerde bedrijven een vrouw. Mevrouw Brusseel, ook hier zijn we dat op een positieve manier aan het stimuleren. Ook omdat we, zeker inzake vennootschapsrecht, niet de bevoegdheid hebben. Dat situeert zich op het federale niveau.

Mevrouw Fournier wenst te weten wat de resultaten zijn van de projecten van Markant. Het project 'Ondernemers in zich(t)' werd in 2012 langzaam opgestart door de promotor. Hierdoor konden er in het eerste projectjaar maar één inspiratiecafé en één begeleidingstraject worden georganiseerd, hoewel er twee van elk waren gepland. In het totaal zijn er zes van elk gepland in het hele project. De planning van het project werd aangepast zodat de activiteiten alsnog in het volgend projectjaar zullen worden ingehaald. In het totaal zijn er 120 vrouwen die zich hebben aangemeld voor begeleiding. Specifiek voor het inspiratiecafé waren er 53 personen ingeschreven, voor de eerste trajectbegeleiding of verkenningsstraject waren er 20 deelnemers. Alle deelnemers waren geïnteresseerd in het vervolgetraject. Het begeleidingstraject was verdeeld in drie workshops verkenning en twee zogenaamde 'vraag-maar-raak'-sessies. Na bevraging bleken de deelnemers tevreden over de inhoud van de sessies en de aanpak en de inhoud van de begeleiding wordt verder geoptimaliseerd.

In 2012 vond in het kader van het project ook de uitreiking van de Woman Award plaats. Dit evenement is succesvol verlopen. Er waren meer dan 300 deelnemers aanwezig. Tevens is er grote media-aandacht geweest voor dit project.

Het project is dus goed op gang gekomen en heeft goede resultaten gehaald. De verwachting is dat het project door de bijsturing met name voor het begeleidingstraject, nog meer deelnemers zal bereiken. Ten slotte wil ik er nog aan toevoegen dat het project ‘Ondernemers in zich(t)’ niet het eerste project is dat betrekking heeft op vrouwelijk ondernemerschap en door het Agentschap Ondernemen wordt gesteund. De organisatie Markant heeft afgelopen jaren al meerdere malen een ad-hocsubsidie ontvangen voor activiteiten rondom vrouwen zoals de Week van de Vrouwelijke Ondernemer en de Woman Award.

Mevrouw Turan, in het verleden zijn er in Vlaanderen enkele studies verschenen waarbij een aantal knelpunten naar voren worden geschoven die vrouwelijke ondernemers zouden belemmeren. Daarbij moeten we opmerken dat voor de meeste en de belangrijkste knelpunten met name op het vlak van ondernemersklimaat, financiering of arbeidsmarkt, er in feite geen verschil is tussen mannen en vrouwen. Dit werd ook bevestigd op 8 oktober 2012 tijdens de discussie met enkele vrouwelijke ondernemers die ik persoonlijk heb mogen bijwonen, met name de winnaars en laureaten van de Woman Award.

Verschillen werden er door de onderzoekers wel gevonden in de motivatiefactoren om ondernemer te worden. De belangrijkste motivaties voor vrouwen om niet zelfstandige te worden, zijn de drang naar een vast inkomen, sociale zekerheid en vaste uren. Deze motivaties zijn meer uitgesproken bij vrouwen dan bij mannen. Factoren die opvallend weinig vermeld worden, zijn het gebrek aan opportuniteiten, tekort aan financiën, faalangst en gebrek aan vaardigheden. In het huidig beleidsvoorbereidend onderzoek dat door het Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie wordt uitgevoerd, wordt er waar opportuun, ook aandacht besteed aan genderverschillen in ondernemerschap. De vraag hierbij blijft of deze knelpunten dienen te worden geremedieerd met doelgroepspecifieke maatregelen en projecten of deels door middel van aanpassingen en bijstellingen aan bestaande maatregelen. In dat opzicht is het zeker zinvol om enerzijds na te gaan in hoeverre de bestaande maatregelen tegemoetkomen aan de noden van alle kandidaat-ondernemers, met inbegrip van de vrouwelijke ondernemers en anderzijds na te gaan in hoeverre de huidige doelgroepspecifieke maatregelen en projecten hun doel bereiken. Dergelijke evaluatie zal mee worden opgenomen in de globale evaluatie van het Actieplan Ondernemerschap die gepland wordt voor 2013-2014. Bij die evaluatie zal er specifiek aandacht zijn voor gelijke kansen.

Daarntoe is door iemand verwezen naar kinderopvang en familiale toestanden.

Mevrouw Ann Brusseel: Door mij, minister-president.

Minister-president Kris Peeters: Door u, mevrouw Brusseel. Ik herinner me dat het bij het onderhoud op 8 oktober ook aan bod is gekomen. Er werd zelfs de vraag gesteld of het niet mogelijk zou zijn om iemand te kunnen aanwerven die specifiek zorgt voor de kinderen en de huishoudelijke taken en die fiscaal in mindering kan worden gebracht. Op zich is dat een vrij origineel idee.

Het is natuurlijk de vraag of dit politiek en maatschappelijk door iedereen zou worden ondersteund. Het wordt dan terug zoals jaren geleden: huispersoneel dat in de vennootschap wordt ingebracht en fiscaal wordt gehonoreerd, maar dat niet onmiddellijk is verbonden aan de activiteiten van de vennootschap. Er werd geopperd dat die persoon de kinderen naar school zou kunnen brengen, voor de kinderen zou kunnen zorgen als ze ziek zijn, zodat de vrouwelijke ondernemer dat niet moet doen. Ik zeg het maar. Als er interesse is omdat dat te realiseren, dan ben ik graag bereid om te luisteren, maar het is niet evident in de huidige omstandigheden. Daar werd gezegd dat er op die manier ook werkgelegenheid zou kunnen

worden gecreëerd. We zijn daar echter ook voor niet bevoegd. Het gaat over de fiscale aftrekbaarheid in de vennootschapsbelasting.

Ik kom tot de vraag over de transversale aanpak in alle beleidsdomeinen om het vrouwelijk ondernemerschap te bevorderen. Het lijkt me vooral zinvol te streven naar een transversale aanpak waarbij die beleidsdomeinen betrokken zijn waarvan de beleidsprioriteiten kunnen bijdragen tot het bevorderen van het ondernemerschap bij vrouwen, in plaats van zomaar alle beleidsdomeinen te betrekken.

De voorbije jaren hebben de beleidsdomeinen Onderwijs, Werk, Sociale Economie, Toerisme, Innovatie en Cultuur reeds meegewerkt aan het actieplan ondernemerschap. Ook op operationeel vlak is er afstemming geweest tussen een aantal van deze beleidsdomeinen en het beleidsdomein Economie met betrekking tot ondernemerschap of ondernemerschapsgerelateerde initiatieven. Deze afstemming zal in de toekomst worden voortgezet, en waar nodig uitgebreid met andere beleidsdomeinen.

Ik verwijs ook naar de beleidsdomeinoverschrijdende actieplannen met betrekking tot ondernemend onderwijs en STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics), gericht op wetenschappelijke en technische beroepen. Als minister bevoegd voor de economie ben ook ik daarbij betrokken. Zeker wat STEM betreft, is er bijzondere aandacht voor de genderkloof. Ik ben er dan ook van overtuigd dat een stijging van het aantal meisjes in STEM-richtingen een zeer goede zaak is en ook zal leiden tot meer en sterkere vrouwelijke ondernemers. Vanuit het economisch beleid zullen we de nodige inspanningen blijven doen om het ondernemerschap bij die STEM-studenten, en dan vooral bij de vrouwelijke studenten, te stimuleren.

Mevrouw Smaers, eind vorig jaar hebben we een lijst gemaakt van alle quick wins. Het waren er heel wat. Jammer genoeg waren de meeste niet onze bevoegdheid, zoals de loonkosten en andere toestanden. We hebben die allemaal overwogen. We hebben daar ook een antwoord op gegeven. Ik kan niet uit het blote hoofd zeggen welke quick wins er kwamen van Markant en anderen, maar ze zijn allemaal meegegeven. Dit heeft eind vorig jaar nog de pers gehaald, zij het niet uitgebreid. Ik kan u dat bezorgen, zodat u dat even kunt bekijken.

Mevrouw Brussee, dat van die flankerende randvoorwaarden geldt voor het ondernemerschap in het algemeen. Ik heb daarnet een aantal dingen genoemd die specifiek met betrekking tot het ondernemerschap bij vrouwen kunnen gebeuren.

Mijnheer Diependaele, u steunt dus het vrouwelijk ondernemerschap. Ik heb begrepen dat u zelf naar Crème de la Crème hebt gekeken.

De heer Matthias Diependaele: Neen, ik heb het niet gezien. Ik kijk niet veel naar televisie.

Minister-president Kris Peeters: U hebt waarschijnlijk ook weinig tijd. Mijn medewerker heeft twee dochters, van 18 en 19, die er wel naar hebben gekeken. Hij zegt me dat ze er wildenthousiast over zijn. 18 en 19, dat is een goede leeftijd.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Zoals altijd was het een uitgebreid en zeer charmevol gebracht antwoord, maar dat betekent nog niet dat ik er zeer gelukkig mee ben. Ik ben het volledig eens met de inspanningen die u doet, met de opsomming die u geeft, maar de vraag die we moeten stellen, is: volstaat dat alles wel om de doelstelling van 2020 met betrekking tot ondernemen bij vrouwen te bereiken, een doelstelling die onder meer door uzelf is bepaald? We moeten het ook niet forceren. Als dames niet geïnteresseerd zijn, als ze niet willen, dan moeten we hen ook niet dwingen om die 50 procent te halen. Het is een doelstelling die u, die uw regering heeft vooropgesteld, door ons gesteund. Dan moeten we bekijken welke inspanningen wij zullen leveren om onze eigen doelstelling te halen.

Ik kijk even naar de leden die de resolutie mee hebben ondertekend. Die resolutietekst die diverse leden in dit parlement hebben ingediend, is eigenlijk heel goed. Ik heb die nog eens goed overlopen. Minister-president, aan de hand van uw antwoord stel ik echter vast dat u het niet met ons eens bent. Ik bekijk wat we u allemaal vragen in de resolutie. Ik heb nu geen vraag gesteld om elk punt van de resolutie een voor een beantwoord te zien. Er is u gevraagd om een lijst te maken van de knelpunten, van de belemmeringen voor vrouwen in de ondernemerswereld. U antwoordt dat er al diverse onderzoeken zijn verricht. Dat was de vraag niet van het parlement. Wij vragen u dat te onderzoeken en op te lijsten. Ik zie geen lijst. Dat was misschien een onredelijke vraag van deze commissie. Dan moet u ons dat ook zeggen. Dan weten we dat. Die lijst is er niet.

Ik hoor tussen de regels door dat de problemen niet specifiek problemen zijn die vrouwen hebben. Het gaat ook over algemene problemen. Uiteraard. Ik ontken die problemen ook niet. We moeten ondernemerschap in het algemeen ondersteunen en stimuleren, maar wat heeft het voor zin het doel voorop te stellen van het actief maken van 50 procent vrouwen als we dit gewoon als de rest gaan behandelen? Er is dus een extra inspanning nodig. Ik vraag me af of dit tot een goed einde zal worden gebracht door de initiatieven die u hebt opgesomd. Daar heb ik zo mijn twijfels bij. Ik wil u geloven, ik wil u volgen, ik wil samen met u hopen, maar ik wil in 2020 niet moeten vaststellen dat we na 34,4 en 35,3 op 36,2 procent eindigen.

Over die fictiereeks kan ik mij niet uitspreken, mevrouw Brussee. Misschien moet ik gestimuleerd worden om minder te ondernemen, waardoor ik meer tv kan kijken. Misschien kunnen we daar een fictiereeks over opstarten, met u in de hoofdrol. (*Opmerkingen*)

Alle gekheid op een stokje, minister-president: ik vraag me echt af of we er zullen komen. Ik heb daar mijn twijfels bij. Ik wil samen met u hopen en uitkijken. Er zijn bijvoorbeeld een aantal zeer concrete voorstellen geformuleerd in de resolutie. Die zijn niet zo moeilijk, maar ik heb u er niets over horen zeggen. Bijvoorbeeld: “Voorzien in trajecten en aanbod qua nascholing en bijscholing voor ondernemers, waarbij ook specifieke problemen waar vrouwelijke ondernemers mee geconfronteerd worden, behandeld worden. Inzetten op ondernemerschap bij vrouwelijke allochtonen. Het opleidingsaanbod van Syntra specifiek promoten bij vrouwen.” Dat staat allemaal in de resolutie, minister-president. Ik wil ze u gerust opnieuw bezorgen, namens al mijn collega’s. Die resolutie is heel goed, ik wil u vragen om ze opnieuw door uw kabinet te laten bekijken welke ‘quick wins’ u eruit kunt halen. Dat zal allemaal kunnen helpen om onze doelstelling te halen.

Bedankt voor de samenwerking, collega’s.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Ik wil vooreerst een opmerking maken in verband met de clichés en het klassieke rollenpatroon. Die zijn er gewoon. We moeten onszelf geen blaasjes wijsmaken: een vrouw is anders dan een man – gelukkig maar – en een vrouw staat soms anders ten opzichte van het gezin en de kinderen.

Minister-president, omgevingsfactoren zijn hier heel belangrijk, zoals kinderopvang. Uw opmerking over het inschrijven van huishoudpersoneel zou mijns inziens een goede stap zijn voor mensen die willen ondernemen. Want daar zit nog altijd het probleem: een vrouw is nog altijd de baas over het huishouden, over de kinderen. Dat is mijns inziens het grootste probleem om als vrouw te kunnen ondernemen.

Wat het project ‘Ondernemer is zich(t)’ betreft, heb ik begrepen dat het een goede start kende en dat de cijfers heel goed zijn. Er zijn een 120-tal vrouwen gestart met een begeleidingstraject. Zijn er al cijfers bekend van het aantal vrouwen dat via dat project effectief is gestart als ondernemer? Ik heb het u niet horen zeggen, misschien is het daarvoor nog te vroeg, maar het zou wel interessant zijn om te weten hoeveel er effectief starten.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Ik vind het voorstel van die winnares met betrekking tot de ‘quick wins’ ook nog niet zo’n gek idee. Misschien moeten we dat toch verder bekijken.

En om collega Diependaele gerust te stellen: het is niet alleen een voordeel voor vrouwen, uiteraard kunnen ook mannen er de voordelen van ondervinden.

Mevrouw Turan, het klopt dat wat nu allemaal gebeurt door middel van acties, niet volledig de vragen van de resolutie dekt, maar ik vind persoonlijk dat er toch al heel wat gebeurt. Het is niet alleen de taak van de regering om dat te promoten. Het is aan ons allemaal om op het terrein stimulansen te geven en rolmodellen nog meer aan te halen en te ondersteunen. We moeten allemaal een goed voorbeeld stellen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseele heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseele: Minister-president, net als andere collega’s vind ik dat er goede zaken gerealiseerd worden, maar dat het ook nog beter kan.

Ik wil wat dieper ingaan op een aantal bemerkingen die zijn gemaakt over clichés. Wat zijn clichés? Ik heb er hier weer een aantal gehoord. Bijvoorbeeld: de mopjes en het lachen wanneer er een gendervraag gesteld wordt. ‘Ik ben de enige man hier, ik moet rap ook iets zeggen.’ Hahaha! Bon, het is iedereen gegund, zeker de mannen, want als ze zwijgen, hebben we ook een probleem. Ik vind het niet meer dan normaal dat iedereen aan bod komt in de discussie. Maar als het over gender gaat, hoor ik heel vaak moppen, of opmerkingen over de ‘gouden rokjes’ – vrouwen die te veel functies cumuleren et cetera. (*Opmerkingen*)

Komt er in een fictiereeks een cliché aan bod? Zeker, maar ook in deze discussie. “Vrouwen zijn nog altijd baas in het huishouden”, stelt mevrouw Fournier. Welnee, om het even welk huishouden kun je met twee volwassen mensen bestieren. Ik zie niet in waarom we zouden moeten zeggen ‘ach ja, stereotypen’. Ook u, minister-president, stelde het daarnet zo: “Stereotypen, dat is het leven.” Neen, daar moet u – en ook wij allen – zich tegen verzetten. Want het zijn precies die stereotypen die de basis vormen van sociale druk, en die sociale druk is voor heel veel vrouwen een drempel. Die druk die ervoor zorgt dat je een sterkere verantwoordelijkheid voelt voor het bestieren van het huishouden, de kinderen, alles wat goed en fout kan lopen in je gezin, daar worstelen veel meer vrouwen dan mannen mee.

Die stereotypen, die clichés, zijn al aanwezig op school. Ik heb vorige week van de dame van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) mogen horen dat ook bij Imec (Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum) veel vrouwen toegaven dat ze van jongs af aan werden geconfronteerd met opmerkingen over de keuze die ze zouden maken. Ga je ingenieur worden? Ja maar, weet je dan wel dat de combinatie arbeid en gezin heel moeilijk wordt? Je zult geen gezinsleven kunnen hebben! Enzovoort, enzovoort. Al die stereotypen en clichés vormen wel degelijk een knelpunt. Zoals mevrouw Turan zegt, werd in de resolutie gevraagd om knelpunten weg te werken. Moeten clichés en stereotypen bestreden worden? Jawel.

U hebt terecht gezegd dat het onderwijs daar een belangrijke rol in kan spelen. Maar dan mag u niet tegelijkertijd in hetzelfde discours zeggen: ach ja, de stereotypen, dat zijn de dingen des levens. Neen, want dan gaan we blijven steken in een aanpak van projecten, zeer interessante projecten, zeer toffe projecten, maar dan zal het daarbij blijven. Als je met de clichés komaf wilt maken, dan moet je een sterk mainstreambeleid hebben waar flankerende maatregelen gelden voor iedereen en dat ten goede komt aan iedereen: man, vrouw, mama, papa, iedereen. Daardoor kunnen mensen zich bevrijden van die clichés die op hun leven van elke dag wegen. Daarom moet ook sterker worden ingezet op een goede professionele studiekeuzebegeleiding in ons onderwijs, die loskomt van een aanpak die nog steeds gestuurd is door bepaalde vooroordelen van wat meisjes wel en niet graag zouden moeten doen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Brusseel, over de ernst van het onderwerp valt natuurlijk niet te twisten, maar dat een beetje gevoel voor humor u vreemd is, vind ik toch vooral jammer voor uzelf.

We moeten opletten dat we niet elk gegeven in de maatschappij gaan problematiseren, want niet alles is per definitie een probleem. Ik wil u ook waarschuwen. Mevrouw Turan, ik heb de resolutie zelf mee ondertekend, dus ik sta erachter, maar ik heb ze nog eens doorgenomen. We moeten opletten dat we door constant te wijzen op de noodzaak om een afzonderlijke aanpak te promoten, niet zelf gaan zorgen voor het in stand houden van de clichés en de stereotypen. Er staan heel veel dingen in waar ik achter sta, maar ik lees hier bijvoorbeeld: "in te zetten op ondernemerschap bij vrouwelijke allochtonen". Eigenlijk zou het moeten zijn, zoals ook in andere teksten staat: "in te zetten op ondernemerschap bij allochtonen." Dat moet evengoed gebeuren. Er moet ook worden ingezet op het ondernemerschap in het algemeen. Dan is er de combinatie werk en privé. Iedereen moet zijn eigen rekening maken, maar ik heb daar zelf ook last mee. Als twee mensen gaan werken, dan heb je ook wel steun nodig. Iedereen kan daar steun in gebruiken, niet alleen vrouwen nemen gezinstaken op zich. Door die aparte aanpak voordurend te promoten, mevrouw Brusseel, houden we soms zelf de clichés in stand.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, nogmaals, de ambities zijn hooggespannen, en terecht. We hebben de ambities in het Pact 2020 ook heel hoog gelegd. We rekenen ook op het middenveld, ondernemersorganisaties en iedereen die daar een bijdrage kan toe leveren. Ik zal vanuit het beleid ook de stappen zetten die we kunnen en moeten zetten. Ik heb ze allemaal toegelicht. Er is al een lichte verbetering, mevrouw Turan. Als de stijging van de afgelopen twee jaar, van 34,4 naar 35,3 procent zich doorzet, dan zullen we in 2020 niet de 50 procent halen, daar hebt u gelijk in.

We gaan dit jaar eens kijken waar we staan met Vlaanderen in Actie en met het Pact 2020 en of er een versnelling moet komen in bepaalde zaken. Veel hangt af van het feit dat we in een crisis zitten en dat het ondernemerschap in het algemeen niet echt iets is waar iedereen nu enthousiasmerend naar kijkt. Dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor het vrouwelijk ondernemerschap.

Er is al heel wat studiemateriaal. Ik heb in mijn antwoord gezegd dat we dat gaan evalueren. We gaan ook evalueren waar onze maatregelen ons toe hebben gebracht. Er is voorzien in de globale evaluatie van het Actieplan Ondernemerschap. In die optiek proberen wij de resolutie zo goed mogelijk te concretiseren en verder aan te pakken.

Maar – en daar volg ik de heer Diependaele en anderen – het ondernemerschap moet in zijn algemeenheid maximaal worden gestimuleerd. U vroeg naar begeleiding enzovoort. Wij hebben de kmo-portefeuille. Dat is een vraaggestuurd instrument. Als vrouwelijke ondernemer kun je daar perfect op inspelen. Maar moet je dan een vrouwelijke kmo-portefeuille in het leven roepen? Als we daarmee beginnen, dan zijn we niet goed bezig. We moeten in het algemeen het ondernemerschap stimuleren. We hebben ook in het verleden dingen gedaan ten aanzien van allochtonen, waar u ook vragen over hebt gesteld.

Ik ben zeer geïnteresseerd of er specifieke knelpunten of hindernissen zijn, eigen aan het vrouwelijk ondernemerschap en aan het allochtoon ondernemerschap. Als we daar een bijkomende stimulans of actie voor zouden nemen, moeten we de hindernissen die er specifiek bestaan bij die doelgroepen, wegnemen. Dat is een heel interessant en belangrijk beleid daaromtrent. We doen dat stap na stap voor het vrouwelijk ondernemerschap, voor het allochtoon ondernemerschap, voor mensen met een handicap enzovoort. Al die elementen zitten in het beleid. Laat ons hopen dat we een versnelling krijgen van de toename van het aantal vrouwelijke ondernemers. Ik sta altijd open voor bijkomende instrumenten en voor het bijsturen van bestaande instrumenten, altijd vanuit die optiek.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het verwerven van de terreinen en de reconversie van Opel Antwerpen
- 513 (2012-2013)**

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, minister-president, collega's, het verhaal van Opel kennen we allemaal en dit leek me het geschikte moment om een stand van zaken te vragen. De heer Bothuyne vertelt me net dat hij u hierover heel recent een schriftelijke vraag heeft gesteld, maar die heb ik gemist. Het lijkt me een goed idee dat alle commissieleden deze zaak van nabij kunnen opvolgen.

Nadat we de hoop hebben opgegeven om nog een actieve overnemer te vinden voor Opel, werd beslist om de terreinen zo spoedig mogelijk te verwerven en om er zelf een andere invulling aan te geven onder 'controle' van de overheden. Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA) en de Vlaamse Regering hebben toen afgesproken dat het Havenbedrijf de terreinen zou verkrijgen – in de jaren stilletjes werden die nog verkocht, nu worden ze in concessie gegeven en is er geen sprake meer van verkoop. Gelukkig is er een optierecht en een voorkooprecht voor het GHA. Opel en het GHA hebben geen akkoord kunnen sluiten waardoor de overname van de terreinen ook is gestrand.

Dit gaf aanleiding tot een gerechtelijke procedure. Het GHA heeft gedagvaard om een correcte prijszetting voor de terreinen te kunnen krijgen. Het laatste dat ik hierover heb vernomen, is dat er een dagvaarding is gekomen, dat men in kortgeding onbevoegd was, maar dat daarna toch termijnen werden bepaald ten gronde, dat in de conclusietermijnen was voorzien en dat de pleidooien gepland waren op 31 mei 2012. Als advocaat weet ik dat er dan binnen de maand een uitspraak is als er geen bijkomende initiatieven werden gevraagd.

Minister-president, ik heb dus heel concrete vragen. Dit dossier is immers belangrijk. Opel was een pijnlijk voorbeeld, maar spijtig genoeg is het geen uitzondering. We moeten leren van bepaalde gebeurtenissen. Hoe gaan we ermee om? Welke plannen maken we? En wat daarna, want het blijft spijtig dat de terreinen nog steeds onbenut zijn?

Wat is de stand van zaken in deze procedure? Hebt u al een vonnis en welke richting gaat dat uit? Kunt u bevestigen dat het grootste obstakel bij het afronden van de onderhandeling de prijs is? Ik dacht dat Opel er een veel te hoge prijs voor heeft gevraagd. Zijn er nog andere grote obstakels?

U was in die periode heel actief, onder meer met de taskforce. Ik vind het pijnlijk om alles nu in Limburg herhaald te zien, maar wij moeten in elk geval doen wat wij kunnen doen. Bent u betrokken bij de onderhandelingen tussen het GHA en General Motors (GM)?

Zijn er al plannen ontwikkeld over wat na het verwerven van de gronden met de site zal gebeuren? Ik ga ervan uit dat we de gronden sowieso zullen verwerven. Is er al een onderzoek verricht? Wat zijn de plannen? Met wie werkt u daarvoor samen? Als u hier niet bij betrokken bent, waarom niet? Ziet u mogelijkheden in het licht van het Nieuw Industrieel Beleid (NIB)? Hoe meer industriële activiteiten en tewerkstellingsplaatsen we kunnen creëren, hoe beter natuurlijk.

Bestaat de reconversiegroep nog? Ik heb er al een tijdje niet meer van gehoord. Komt die nog samen? Hoeveel keer is de groep samen geweest in 2012? Wat zijn de agenda, de timing en het werk van de groep? Is de groep ontbonden of is er een timing voor de ontbinding?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister-president, mevrouw Turan verwees er terecht naar dat ik een paar weken geleden een antwoordje van u mocht ontvangen op ongeveer dezelfde vragen. Misschien is er ondertussen al een en ander veranderd. Ik kijk dus uit naar uw antwoord.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er zijn in het verleden een aantal contacten geweest met potentiële investeerders voor de site. Er zijn gesprekken geweest, ik veronderstel vanuit Flanders Investment & Trade (F.I.T.), met 36 potentieel geïnteresseerde bedrijven. Dat gebeurde natuurlijk al een tijdje geleden, want ondertussen werd de gerechtelijke procedure gevoerd. De vraag is in welke mate die contacten nog warm gehouden worden. Zijn ze nog actueel? Ik denk dat 2013 een jaar wordt waarin een aantal beslissingen kunnen worden genomen met betrekking tot de site. De vraag is in welke mate we daarop voorbereid zijn en of de eerdere contacten nog nuttig zijn.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, het is heel goed dat mevrouw Turan dit dossier nog even onder de aandacht brengt. Ook de heer Bothuyne heeft dat gedaan. De reconversie van de site van Opel-Antwerpen ligt immers volledig stil. Dat is uitsluitend te wijten aan het feit dat Vlaanderen en meer specifiek het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen geen eigenaar zijn van de gronden. Hierdoor is het onmogelijk om gericht prospecten aan te spreken en partners te zoeken die bereid zijn om te investeren in de heel gunstig gelegen site. De Chinezen en anderen die te horen kregen dat er plaats was, vroegen meteen om hoeveel vierkante meter het ging en wat de prijs was. Als we dan moeten zeggen dat we nog geen eigenaar van de grond zijn, dat er een geschil is voor de rechtbank, dan vinden ze dat we hun tijd verdoen. Het is heel moeilijk of zelfs onmogelijk om ze geïnteresseerd te houden.

Het GHA wenst de gronden dan ook over te nemen van GM. Wegens een duidelijk verschil in visie op de prijs – want daar gaat het inderdaad over, mevrouw Turan – werd een procedure ingesteld voor de rechtbank. Op 28 juni 2012 deed de rechtbank van eerste aanleg een uitspraak zodat een onafhankelijk college van deskundigen aan de slag kon om de prijs vast te leggen. Dit was een belangrijke doorbraak in het dossier.

U vraagt waar we nu staan. Ik heb dit al allemaal toegelicht in antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Bothuyne van 29 oktober 2012. Ik vertel nog even concreet waar we nu staan. Ik heb in de schriftelijke vraag meer uitleg gegeven over het College van Deskundigen, die samengesteld werd volgens de regels van de kunst. Dat college heeft een procedureverloop uitgewerkt en dat houdt de volgende elementen in.

Eén, installatievergadering op 31 oktober 2012. Twee, plaatsbezoek site op 31 oktober 2012. Drie, uitwisseling standpunten/relevante stukken partijen binnen vastgelegde deadlines. Vier, beantwoording overgemaakte standpunten/relevante stukken partijen. Vijf, opmaak en verspreiding door College van Deskundigen van een ontwerp van deskundig verslag. Zes, mogelijkheid tot bespreking, stellen van vragen en formuleren van opmerkingen op het ontwerp van deskundig verslag. Zeven, overmaken van een definitief deskundig verslag met bepaling van de meteen als verkoopprijs geldende waarde. Als advocate weet u dat dit de gewone gang van zaken is.

Dit procedureverloop zou – en nu komt het – behoudens overmacht of onvoorziene omstandigheden afgerond moeten kunnen zijn in het eerste trimester van 2013. Gisteren is uit een contactname met het GHA gebleken dat ondertussen het ontwerpverslag van de deskundigen ter beschikking is. Dat is stap 6 in de procedure. Het GHA hoopt dan ook dat de procedure binnen de timing gefinaliseerd kan worden. Dit is belangrijk.

Neem het dossier Ford Genk erbij, dan zien we dat we hier hebben geleerd dat we alles moeten doen om die gronden te verwerven. In Ford Genk zit je met hetzelfde scenario, waarin je geen stap vooruit kunt. Nu komen we in een situatie waarbij de gronden in Antwerpen en de gronden in Limburg vrijkomen. Dat biedt mogelijkheden.

In de haven zijn de gronden ideaal gelegen in de eerste concentrische cirkel van industriële activiteiten, ze zijn maximaal verbonden met de 'automotive'. Dan worden die concentrische cirkels steeds ruimer omdat ook de logistiek op die gronden activiteiten zou willen ontwikkelen. Zo veel mogelijk werkgelegenheid creëren op die site is nog altijd de bedoeling.

Met het oog op het verwerven van de terreinen is inderdaad de prijs het grootste obstakel in de relatie tussen GM en het GHA om tot een vergelijk te komen. Andere obstakels zijn mij niet bekend.

Ik volg het verloop van het dossier op de voet, maar ben in deze fase verder niet betrokken in de technische besprekingen. Vanaf het moment dat de prijs duidelijk is, zitten we in een volgende fase. Wij hebben ook gezegd dat het GHA, in overleg met de Vlaamse Regering, alles ging doen om daar industriële activiteiten te ontwikkelen. We komen dan in een nieuwe fase, waar we iets meer op dat dossier zullen inspelen.

De reconversiegroep had de opdracht om plannen te ontwikkelen. In de afwikkeling van het dossier zijn er meer dan honderd contacten geweest met diverse bedrijven. Het is echter onmogelijk voor F.I.T. om verdere concrete stappen te ondernemen om investeerders aan te trekken indien er geen duidelijkheid bestaat over de beschikbaarheid van de gronden en de timing van die beschikbaarheid, en over de prijs. Als deze aspecten geregeld zijn, kan de acquisitiemachine opnieuw op volle toeren worden gebracht. Het is steeds de ambitie geweest om een arbeidsintensieve en duurzame activiteit te kunnen vestigen op de site in Antwerpen. Dat sluit goed aan bij de stappen die we hebben gezet in het Nieuw Industrieel Beleid.

De reconversiegroep is on hold gezet. Zodra men begon te discussiëren over de prijs en het aanstellen van een college van deskundigen door de rechtbank, is hij niet meer bij elkaar gekomen. Men kan blijven werken met die honderd contacten, maar op een bepaald moment kun je dat beter on hold zetten. Ik krijg elke keer dezelfde vragen: wanneer die gronden kunnen vrijkomen en voor welke prijs. Wij hebben dan gemeend dat wij dat beter on hold konden zetten om het dan, vanaf het moment dat het duidelijk is, opnieuw op te starten. Dat is beter dan in beweging te blijven, maar met weinig resultaat.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister-president, dank u voor uw antwoord. U zegt dat u of uw medewerker gisteren telefonisch contact hebt gehad met het GHA en dat het GHA heeft bevestigd dat er al een voorverslag is. Ik ben daar uiteraard zeer benieuwd naar: niet naar de volledige inhoud van het voorverslag, maar naar de mening van het GHA. Zijn zij tevreden met het voorverslag? Als de discussie gaat over de prijssetting, neem ik aan dat er op dit ogenblik al een prijs op is gezet. Als het GHA zich daarin kan vinden, hebben we de prijs eigenlijk al. Er kan nu dus op zeer korte tijd een grote versnelling in dat dossier komen. Een voorverslag houdt de prijs al in.

Ik begrijp dat het moeilijk is om geïnteresseerden aan te trekken als de prijs van de gronden niet duidelijk is. Maar ik denk en ik hoop dat we het over één ding eens zijn: dat als wij eenmaal die gronden verwerven, dat het GHA of de Vlaamse overheid niet van plan is om die terreinen ooit te verkopen. Dat is niet meer de werkwijze in de haven van Antwerpen. We geven die terreinen in concessie. De prijssetting is op dat ogenblik niet afhankelijk van de prijs die je daar als overheid voor hebt betaald, voor een fout die in het verleden is gemaakt. De prijssetting wordt dan bepaald door de locatie en de grootte van het terrein. Het gaat er niet om hoeveel de gronden ons zullen opbrengen of hoeveel het gaat kosten. Je moet enkel kijken hoeveel ze waard zijn gezien hun locatie en omvang.

Als we dat samen nemen met het gegeven dat er al een voorverslag is, dan hoop ik dat u onmiddellijk een reconversiegroep zult samenroepen, Flanders Investment & Trade en de hele draaimolen in gang zult zetten om heel arbeidsintensieve activiteiten te kunnen ontplooiën. De investering daar zal geen kleine investering zijn. Het is niet uw eerste keuze dat we die terreinen in stukken verdelen om er tien kleine activiteiten te ontplooiën. Een arbeidsintensieve grote activiteit vraagt ook een langetermijnplanning, en internationale investeringen van de Chinezen, Denen en wie dan ook.

Minister-president, u moet het voorverslag opvragen. Dat geeft u al een indicatie dat er opmerkingen kunnen komen over de prijszetting. Kan het Gemeentelijk Havenbedrijf daarmee leven? Kan het dat niet, dan moet u onmiddellijk samenzitten met het Havenbedrijf om te weten of het waard is die terreinen tegen die prijs te verwerven. Ik vrees en vermoed dat we die terreinen sowieso zullen moeten verwerven, want het is een toplocatie in de haven van Antwerpen. We verkopen geen gronden meer, we geven ze alleen in concessie, dus is het des te belangrijker dat die locaties opnieuw in overheidshanden komen om verder te kunnen verdelen.

Minister-president, ik zal u hierover zeer spoedig opnieuw ondervragen.

Minister-president Kris Peeters: Ik voel het.

Mevrouw Güler Turan: Het is te belangrijk, minister-president. U hebt heel belangrijke informatie gegeven die gisteren voor het verslag is binnengekomen. Het zit bijna in de finale fase, ook al komt er een hoger beroep. Het eerste trimester lijkt al zeer positief ingezet. Ik ken die procedures van rechtbanken en databepaling. Stel dat het toch nog vertraging oploopt, dat er toch nog een beroepstermijn komt van een van de twee die niet tevreden is, dan geeft een voorverslag al een goede indicatie van de prijs, en meer informatie, niet om te concretiseren, maar om een richting proberen te geven aan de invulling.

Uw reconversiegroep zal dus een nieuwe timing moeten krijgen en zeer spoedig bijeenkomen. Dank u om dat verder op te volgen, minister-president.

Minister-president Kris Peeters: Wat verkoop versus concessie betreft, mevrouw Turan, zegt u terecht dat het Havenbedrijf van Antwerpen een beleid heeft om gronden niet door te verkopen, maar ze altijd in concessie te geven en de naakte eigendom te behouden. In havenkringen zijn er altijd mensen en bedrijven die meer voor het aankopen van gronden zijn.

Ik heb geen enkel probleem met het beleid van de Antwerpse haven om gronden niet verder door te verkopen. Ik wil daar niet op vooruitlopen. Stel u voor dat er een heel belangrijke investeerder, die veel werkgelegenheid zou creëren, zegt dat hij maar bereid is om te komen als hij die gronden kan kopen. Als dat gebeurt, moeten we dat bekijken en er met het Gemeentelijk Havenbedrijf over spreken. De algemene lijn is concessie en geen verkoop. Maar je moet ook andere sporen openhouden, ook al zijn er nu geen concrete aanwijzingen voor het voorgaande.

De reconversiegroep zal opnieuw in actie komen. Ik zal me verder bevragen over de inhoud van wat het Gemeentelijk Havenbedrijf al heeft ontvangen, omdat we op het einde van deze maand het rapport van professor Herman Daems krijgen over het Strategisch Plan voor Limburg in het Kwadraat. Als er bijkomende acties komen, is het belangrijk in de gaten te hebben dat dat effecten kan hebben op bijvoorbeeld de provincie Antwerpen, de Kempen in het bijzonder. Ik heb begrepen dat sommige bedrijven in de provincie Antwerpen nu zeggen dat ze misschien even moeten wachten. Stel je voor dat er in Limburg bepaalde maatregelen worden genomen, dan kunnen ze over de provinciegrens springen en hun bedrijf verplaatsen, met alle gevolgen van dien.

Vanaf het moment dat we voldoende kennis en elementen hebben om die reconversiegroep op te starten, zal ik dat ook doen. Dat is geen kwestie van maanden, maar van weken, zeker

omdat ik wil voorkomen dat we in Limburg initiatieven nemen, terecht, en dat in Antwerpen iedereen vergeet dat er bijkomende activiteiten kunnen en moeten worden ontwikkeld.

Het zou mooi zijn, mochten we enige synergie kunnen ontwikkelen tussen initiatieven in het Antwerpse en in het Limburgse dossier. Ik ga er ook van uit dat we de andere provincies zoals West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant enzovoort niet vergeten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■